

Juryrapport

Jan Brouwer Scriptieprijs 2023 - Maatschappijwetenschappen

Hannah Dietzenbacher MSc, Rijksuniversiteit Groningen

Criminal Network Disruption: A simulation study on the effectiveness of law enforcement intervention strategies

“Serious and organized crime has been globally marked as one of the largest threats to modern day society as it undermines the rule of law.”

Hannah Dietzenbacher laat er geen gras over groeien. Al met haar eerste zin positioneert zij zichzelf op het grensvlak van wetenschappelijk onderzoek en concreet beleid. Georganiseerde misdaad is een fundamenteel probleem. In de strijd daartegen gebruikt de Nederlandse politie verschillende tactieken om de criminele organisaties te verstoren. Zo kan de politie ervoor kiezen om allereerst criminelen met een centrale positie in de organisatie uit de weg te ruimen. Een alternatieve tactiek is om prioriteit te geven aan criminelen met een unieke informatiepositie of met unieke vaardigheden. Maar hoe effectief zijn deze tactieken om criminele netwerken te ontmantelen?

Dat is de vraag die Hannah in haar scriptie onderzoekt én beantwoordt. Eerst zet zij verschillende strategieën uiteen om criminele netwerken dwars te zitten. Zij onderscheidt twee hoofdbenaderingen. De eerste benadrukt het sociaal kapitaal: de relaties tussen criminelen binnen het netwerk. Dan zijn er drie sleutelposities denkbaar: criminelen met de meeste connecties in het netwerk, criminelen met de meeste brugfuncties in het netwerk, en criminelen die het meest nabij anderen staan. De politie kan die specifieke posities in het netwerk aanpakken en zo de samenhang van het netwerk ontregelen. De tweede hoofdbenadering legt nadruk op het menselijk kapitaal in het netwerk: de unieke kennis of vaardigheden die criminelen hebben. In die strategie wil de politie criminelen uit het netwerk verwijderen die een sleutelrol vormen door wat zij het netwerk te bieden hebben.

Als jury roemen wij allereerst de wijze waarop Hannah haar onderzoek stevig inbedt in sociale-netwerktheorieën. Ze stelt niet alleen een verklarende vraag, maar doet dat bovendien op een onderzoeksterrein waar een dergelijke grondige theoretische inbedding niet altijd vanzelfsprekend is. Hannah vroeg en kreeg toegang tot anonieme informatie over criminele netwerken zoals die door de politie zijn geregistreerd. Vanuit de politiegegevens wees zij hulpbronnen toe aan de leden van een crimineel netwerk. Met simulatie-analyses ging zij na hoe lang het zou duren voordat het criminele netwerk voldoende verstoord zou raken, wanneer stapsgewijs leden van het netwerk worden uitgeschakeld volgens een van vijf door haar opgestelde strategieën. Bovendien hield ze er rekening mee dat netwerken zich aanpassen en proberen voort te bestaan, ook nadat leden wegvallen. De door Hannah gebruikte methode, om haar hypothesen te toetsen, is een bijzondere methode die bepaald niet standaard is in maatschappijwetenschappelijke opleidingen.

De scriptie van Hannah is werkelijk een onderzoek van nu. Het is actueel en relevant, ten eerste door de bijzonder relevante onderzoeksvraag, ten tweede door de stevige theoretisering van reële strategieën, en ten derde door de geavanceerde simulatie-analyse van reële netwerkdata. Bovendien houdt de laureaat al deze ingewikkelde lijnen knap bij elkaar. Ze heeft te allen tijde controle over de theorieën, strategieën, en methoden. Met

slimme verwijzingen biedt ze ook de lezer handvatten om steeds te blijven begrijpen wat er gaande is.

De jury is ervan overtuigd dat de laureaat met haar opleiding een uitstekende basis heeft gelegd voor een mooie toekomst als sociale wetenschapper. De scriptie heeft de potentie om het onderzoek naar criminele netwerken een nieuwe richting in te duwen. Fundamenteel onderzoek leidt in deze scriptie tot concreet advies over het waarschijnlijke nut van de diverse interventie-strategieën. Het is dan ook het nadrukkelijke advies van de jury om deze scriptie niet alleen om te schrijven tot een publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift, maar ook om deze te delen met de praktijk.

Beste Hannah, en beste Gert Stulp en Gijs Huitsing, haar begeleiders aan de Rijksuniversiteit Groningen, van harte gefeliciteerd met het winnen van de Jan Brouwer Scriptieprijs voor maatschappijwetenschappen.

Prof. dr. T.W.G. (Tom) van der Meer, hoogleraar politicologie, in het bijzonder legitimiteit, ongelijkheid en burgerschap Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. S. (Sandra) van Thiel, hoogleraar publiek management Erasmus Universiteit Rotterdam, hoogleraar publiek management Radboud Universiteit Nijmegen

Prof. dr. D.R. (René) Veenstra, hoogleraar sociologie Rijksuniversiteit Groningen, directeur onderzoeksschool ICS

De jury vergaderde op 16 december 2022 via Zoom onder leiding van KHMW-directeur Drs. M.M.G. (Marijke) Pubben. Tevens was ter vergadering aanwezig Prof. dr. R.B. (Rudy) Andeweg, secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen KHMW.